

İmâm-ı Âzâm Ebu Hanife (Rahmetullâhi Aleyh)

İmâm-ı âzâm Ebu Hanife, Ehli Sünnet vel Cemaat'ın dört mezhebinden biri olan Hanefî mezhebinin imamı olup adı (Numan)'dır. Künyesi ise (Ebu Hanife)'dir. Hanif; doğru inanan ve İslâmiyet'e sarılan kimse demektir. Yine Ebu Hanife; hakiki Müslümanların babası demektir. İmâm-ı Âzâm (rahmetullâhi aleyh), Hanife adında bir kızı olduğu için bu künyeyi almamıştı... Babasının adı (Sâbit)'tir. Babası Sâbit, Küfe'de Hazreti Ali ile (radiyallâhü anh) buluşmuş olup Hazreti Ali buna ve evlâdına dua etmişti... İmâm-ı âzâm Ebu Hanife, Muhammed Aleyhisselâm'ın parlak olan dininin büyük bir direğidir. Hicri 80 (m. 699) yılında Küfe şehrinde doğdu. 150 [m.767]'de Bağdat'ta şehit edildi. Eshâb-ı kiramdan Enes bin Mâlik, Abdullah bin Ebi Evfa, Sehl bin Sâide ve Ebüttüfeyl Âmir bin Vasile zamanlarına yetişmiştir. Fıkıh ilmini, Hammad bin Ebi Süleyman'dan öğrendi ve Tâbiinden birçok büyük zâtlarla ve İmâm-ı Câfer Sâdık'la sohbet etdi; çok hadis-i şerif ezberledi.

Hadîs-i şeriflerde buyuruldu ki: **“Ümmetimden Ebu Hanife adında biri gelecektir ve bu, kıyamet günü ümmetimin ışığı olacaktır.”**

“Numan bin Sâbit adında ve Ebu Hanife denilen biri gelecek, Allâhü teâlânın dinini ve benim sünnetimi canlandıracaktır.”

“Ebu Hanife adında biri gelir... O, bu ümmetin en hayırlısıdır.”

“Ümmetimden biri, şeriatimi canlandırır; bidatleri öldürür ve adı Numan bin Sâbit'dir.”

“Her asırda ümmetimden yükselenler olacaktır. Ebu Hanife, zamanının en yükseğidir.”

“Ümmetimden Ebu Hanife adında biri gelecektir ve iki küreği arasında ben vardır. Allâhü teâlâ; dinini, onun eli ile canlandırır.”

Âlimlerden biri, rüyada Resulullah'a (sallallâhü aleyhi ve sellem) **“Ebu Hanife'nin ilmi için ne buyurursunuz?”** dedi. O da cevabında **“Onun ilmi herkese lâzımdır”** buyurdu. Başka bir âlim rüyasında **“Yâ Resulallah! Küfe şehrindeki Numan bin Sabit'in bilgileri için ne buyurursunuz?”** dedi. Cevabında **“Ondan öğren ve onun öğrettiği ile amel et... O, çok iyi kimsedir”** buyurdu. İmâm-ı Ali de (radiyallâhü anh) **“Size, bu Küfe şehrinde bulunan Ebu Hanife adında birini haber vereyim... Onun kalbi ilimle ve hikmetle dolu olacaktır. Ahır zamanda birçok kimse, onun kıymetini bilmiyerek helâk olacaktır! Nitekim Şiiler de ‘Ebu Bekir’ ve ‘Ömer’ için helâk olacaklardır”** dedi.

İmâm-i Muhammed Bakır (rahmetullâhi aleyh), Ebu Hanife'ye bakıp **“Ceddimin dinini bozanlar çoğaldığı zaman sen onu canlandıracaksın... Sen korkanların kurtarıcısı, şaşırانların sığınağı ve sapıkları doğru yola çevireceksin... Allâhü teâlâ, yardımcın olacak”** buyurdu.

İmâm-ı âzâm Ebu Hanife, her gün sabah namazını camide kılıp, öğleye kadar talebelerin sorularına cevap verir, öğleden önce oturduğu yerde (**kaylule**) yapardı... Güneş, zevale yaklaşınca kaylule yapmak; yani biraz uyumak sünnettir. Kaylule öğleden sonra da yapılabilir.

İmâm-ı âzâm Ebu Hanife (rahmetullâhi aleyh), öğle namazından sonra yatsıya kadar talebeye ilim öğretirdi... Yatsıdan sonra evine gelip biraz dinlenir, sonra yine camiye gider; sabah namazına kadar ibâdet ederdi ve ticaret yaparak da helâl kazanır; başka yerlere mal gönderir, kazancıyla talebesinin ihtiyaçlarını giderirdi... Kendi evine bol harceder, evine harcettiği kadar da fakirlere sadaka verir; her cuma günü de anasının babasının ruhu için fakirlere ayrıca yirmi altın dağıtırdı.

Yine hocası Hammad'ın (rahmetullâhi teâlâ aleyh) evi tarafına ayağını uzatmazdı... Hâlbuki aralarında yedi sokak uzaklık vardı... Ortaklarından birinin çok miktarda bir malı, İslamiyet'e uygun olmayarak sattığını anlayınca bu maldan kazanılan doksan bin akçanın hepsini fakirlere dağıtıp kabul etmedi. Küfe şehrinin köylerini haydutlar basıp koyunları kaçırmışlardı.. Bu çalınan koyunlar **“şehirden kesilip halka satılabilir”** düşüncesiyle o günden beri yedi sene Küfe'de koyun eti alıp yimedi... Çünkü bir koyunun, en çok yedi yıl yaşayacağını öğrenmişti ki haramdan bu derece korkar ve her hareketinde İslamiyet'i gözetirdi... İmâm-ı Âzâm (rahmetullâhi aleyh), kırk sene yatsı namazının abdestiyle sabah namazını kıldı; yani yatsıdan sonra uyumadı ki böyle olduğu (**Mevdû'at-ül-ulûm**) ve (**Dürr-ül-muhtâr**)da ve (**İbnî Abidîn**) ön sözünde ve (**Mîzân-ül-kübrâ**)da senetleriyle yazılıdır.

Kaynak: Tam İlmihal Seadet-i Ebediye, dinimizislam.com